

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ

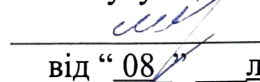
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

«ПОГОДЖЕНО»

Директор Інституту педагогіки НАПН
України

Заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогіки НАПН України

 Олег ТОПУЗОВ
від "08" липня 2021 р.

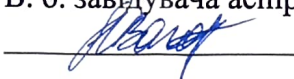
 Микола ГОЛОВКО
від "08" липня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
дисципліни

«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ ЗАРУБІЖНІЙ ОСВІТІ»

для здобувачів вищої освіти
Ступінь «Доктор філософії»
спеціальності: *011 Освітні, педагогічні науки*

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

В. о. завідувача аспірантури та докторантури

Марина ЗАГОРУЛЬКО

Робоча програма навчальної дисципліни «ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СУЧАСНІЙ ЗАРУБІЖНІЙ ОСВІТІ» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, 2021. – 23 с.

Автор-укладач:

Локшина Олена Ігорівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Заболотна Оксана Адольфівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України.

Протокол № 8 від «05» липня 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: 01 – «Освіта/Педагогіка»	Загальна підготовка
Загальна кількість годин – 60		
Модулів – 3	Спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1
		Семестр
		2
Індивідуальне заняття не передбачено	Освітній ступінь: Доктор філософії	Лекції
		6 год.
		Семінарські
		14 год.
		Практичні
		– год.
		Самостійна робота
40 год.		
		Вид контролю: екзамен

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» є формування порівняльно-педагогічної компетентності дослідника – кваліфікованого фахівця, який/яка має високий рівень здатності і готовності до професійної діяльності у сфері вітчизняної, європейської і світової науки й освіти.

2.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є формування таких компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

- здатність і готовність розв'язувати комплікативні науково-дослідні (науково-теоретичні та науково-практичні) проблеми в галузі освіти (відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічної та дослідно-інноваційної діяльності) на засадах реалізації голістичного, інтегрованого та компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення наявних та створення нових фундаментальних теоретичних знань (обґрунтованих на концептуально-методологічному рівні) та запровадження новітньої професійно-педагогічної практики (через реалізацію сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти);

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність і готовність здобувати концептуальні та методологічні знання в галузі освіти та розуміти їхню сутність.

ЗК 2. Здатність і готовність до виконання науково-дослідної діяльності в галузі освіти на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення.

ЗК 3. Здатність і готовність до ефективної і продуктивної наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності.

ЗК 4. Здатність і готовність використовувати інформаційні технології в процесі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти.

ЗК 5. Здатність і готовність до аналізу і синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел.

ЗК 6. Здатність і готовність до безперервного особистісного та професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення.

ЗК 7. Здатність і готовність до генерування нових науково-значущих ідей як результату креативного мислення під час здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти та професійно-педагогічної діяльності.

ЗК 8. Здатність і готовність імплементувати в освітній процес інноваційні практики на основі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти.

ЗК 9. Здатність і готовність до стимулювання вияву суб'єктності учасників освітнього процесу (з превалюванням мотиваційної складової).

ЗК 10. Здатність і готовність до організаційно-управлінської діяльності в закладах вищої та загальної середньої освіти з акцентуацією на морально-етичній компоненті).

ЗК 11. Здатність і готовність до популяризації української культурної спадщини, національних цінностей на засадах інтеграції до загальноєвропейських і глобальних цінностей.

ЗК 12. Здатність і готовність до соціально-управлінської діяльності на засадах поваги до індивідуальності особистості та людиноцентристської довірчо-партнерської взаємодії.

ЗК 13. Здатність і готовність до науково-дослідної та професійно-педагогічної рефлексії

фахові (професійні) компетентності (ФК):

ФК 1. Науково-комунікаційна компетентність виявляється в здатності і готовності здійснювати письмову та усну інтеракцію на високому рівні володіння державною та іноземними мовами.

ФК 2. Дидактико-методична компетентність виявляється в здатності і готовності застосовувати в освітньому процесі сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти.

ФК 3. Цифрова (діджитальна) компетентність виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасні цифрові технології під час організації та здійснення освітнього процесу в закладах вищої та загальної середньої освіти та під час здійснення науково-дослідної діяльності.

ФК 9. Дослідницько-проектувальна компетентність, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення.

ФК 10. Аналітико-прогностична компетентність, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати процес аналізу та синтезу задля забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу, управління освітніми процесами та системами (відповідно до рівня освіти, який надається).

ФК 11. Організаційно-інтеграційна компетентність, яка виявляється в здатності і готовності організовувати на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів освітній процес як процес сталого розвитку учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається).

ФК 12. Контрольно-оцінювальна компетентність, яка виявляється в здатності і готовності контролювати й оцінювати результати навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається), а також результати управління освітніми процесами та системами на засадах голістичного та інтеграційного підходів.

ФК 13. Інноваційно-дослідницька компетентність, яка виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти, а також спиратися на їхнє теоретико-методологічне обґрунтування в процесі здійснення науково-дослідної діяльності.

ФК 14. Компетентність безперервного професійно-педагогічного саморозвитку, яка виявляється в здатності і готовності підвищувати рівень власної професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти.

Результати навчання дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» можна вважати успішними за умови досягнення *програмних результатів*:

ПРН	Знання	Уміння та навички
ПРН 1	- концептуальні та методологічні знання в галузі освіти - знання про способи здобуття концептуально-методологічного знання	- уміння здобувати та оновлювати на константній основі концептуальні та методологічні знання в галузі освіти
ПРН 2	- знання про методологію та технології науково-дослідної діяльності в галузі освіти - знання про аналітичне, критичне та креативне мислення	- уміння застосовувати методологію та технології науково-дослідної діяльності - уміння здійснювати науково-дослідну діяльність на основі аналітичного, критичного та креативного мислення
ПРН 3	- знання про комунікацію в освітній і науковій діяльності - знання про особливості наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні)	- уміння здійснювати комунікацію в освітній і науковій діяльності - уміння ефективно і продуктивно здійснювати наукову комунікацію в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні)
ПРН 4	- знання про сучасні інформаційні технології, форми, методи та засоби їх використання в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності - знання про сучасно-доцільні наукові підходи,	- уміння застосовувати сучасні інформаційні технології в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності - уміння використовувати розмаїття наявних технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої

	технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти на основі застосування новітніх інформаційних технологій	освіти (на основі застосування новітніх інформаційних технологій)
ПРН 5	<ul style="list-style-type: none"> - знання про аналіз і синтез як теоретичний метод науково-педагогічного дослідження - знання про способи здобуття професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти - уміння визначати актуальність професійно значущої інформації - уміння працювати з різними джерелами інформації
ПРН 6	<ul style="list-style-type: none"> - знання про саморозвиток та самовдосконалення особистості, теорії особистості - знання про особливості професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення суб'єктів освітньої і наукової діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння саморозвитку особистості - уміння самовдосконалення особистості - уміння професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення вчителя закладу загальної середньої освіти/ викладача закладу вищої освіти/ науково-педагогічного працівника
ПРН 7	<ul style="list-style-type: none"> - знання про креативне мислення особистості - знання про способи генерування науково-значущих ідей в галузі освіти під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння мислити креативно - уміння генерувати нові науково-значущі ідеї в галузі освіти
ПРН 8	<ul style="list-style-type: none"> - знання про організацію сучасного освітнього процесу(його особливості в закладах вищої та загальної середньої освіти) - знання про наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння імплементувати в освітній процес інноваційні освітньо-педагогічні практики - уміння адаптувати новітні західноєвропейські та світові освітньо-педагогічні практики до потреб системи освіти в Україні
ПРН 9	<ul style="list-style-type: none"> - знання про суб'єкта освітнього процесу, суб'єктність особистості та суб'єкт-суб'єкту взаємодію учасників освітнього процесу - знання про мотивацію, мотивацію навчання, теорії мотивації - знання про способи стимулювання вияву суб'єктності учасників освітнього процесу 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння діагностування ієрархії навчальних мотивів суб'єктів освітнього процесу - уміння стимулювати вияв суб'єктності учасників освітнього процесу

ПРН 10	<ul style="list-style-type: none"> - знання про організаційно-управлінську діяльність в закладах вищої та загальної середньої освіти - знання про морально-етичні основи організації та здійснення освітнього процесу 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння організувати та управляти освітнім процесом - уміння дотримуватися етичних норм в організації та управлінні освітньою діяльністю
ПРН 11	<ul style="list-style-type: none"> - знання про необхідність і доцільність популяризації української культурної спадщини - знання про національні, загальноєвропейські і глобальні цінності 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння застосовувати розмаїття способів популяризації української культурної спадщини в освітньому процесі - уміння інтегрувати національні, загальноєвропейські і глобальні цінності в змісті освіти
ПРН 12	<ul style="list-style-type: none"> - знання про соціум та особливості соціально-управлінської діяльності - знання про індивідуума, особистість та індивідуальність особистості - знання про права і свободи людини 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння управляти закладами вищої та загальної середньої освіти на засадах поваги до індивідуальності особистості учасників освітнього процесу
ПРН 13	<ul style="list-style-type: none"> - знання про рефлексію, науково-дослідну та професійно-педагогічну рефлексію - знання про самостійність та автономність суб'єктів освітньої і науково-дослідної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> - рефлексійні уміння особистості - рефлексійні уміння суб'єкта освітньої і науково-дослідної діяльності - уміння виявляти самостійність і автономність в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності
ПРН 14	<ul style="list-style-type: none"> - знання про наукову комунікацію українською мовою - знання стратегій комунікації учасників освітнього та науково-дослідного процесів - знання іноземної мови на рівні B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати наукову комунікацію (усно і письмово) українською мовою (іноземною/іноземними мовами) - уміння презентувати усно і письмово результати науково-дослідної діяльності українською мовою (іноземною/іноземними мовами)
ПРН 15	<ul style="list-style-type: none"> - знання з дидактики середньої та вищої школи - знання часткових (предметних методик) - знання про новітні методологічні підходи, закономірності і принципи освіти в галузі освіти, технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання - знання сучасних досягнень психодидактики, медіа-дидактики та ін. - знання про ключові 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння визначати методологію науково-педагогічного дослідження з дидактики вищої та середньої школи - уміння застосовувати в освітньому процесі технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання

	компетентності учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) та наскрізні уміння (soft skills)	
ПРН 16	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення та потенційні можливості їх використання в освітній і науково-дослідній діяльності - знання про «четверту промислову революцію» та «Education 4.0» та відповідні тенденції змін в системі освіти України та країнах Західної Європи та інших розвинених країн світу 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння використовувати сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення в використанні в освітній і науково-дослідній діяльності - уміння використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності в галузі освіти
ПРН 22	<ul style="list-style-type: none"> - знання про розвиток аналітичного, критичного та креативного мислення - знання про проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння розвивати аналітичне, критичне та креативне мислення суб'єктів освітнього процесу - уміння проектувати науково-дослідну діяльність в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення
ПРН 23	<ul style="list-style-type: none"> - знання про аналітико-прогностичну діяльність та її інтеграцію в освітню та науково-дослідну діяльність як їхню невіддільну компоненту - знання про процеси аналізу та синтезу як засобу забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати аналітико-прогностичну діяльність як невіддільну компоненту освітньої та науково-дослідної діяльності -
ПРН 24	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сталий розвиток особистості в освітній і науково-дослідній діяльності - знання про організацію сталого розвитку учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння забезпечення сталого розвитку суб'єктів освітнього процесу - уміння підтримувати сталий розвиток учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів
ПРН 25	<ul style="list-style-type: none"> - знання про контроль і оцінювання результатів навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається) на засадах голістичного та інтеграційного підходів 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати системний і систематичний контроль і оцінювання результатів навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається) на засадах голістичного та інтеграційного підходів

		- уміння розробляти системний моніторинг результатів навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається) на засадах голістичного та інтеграційного підходів
ПРН 26	- знання про інноватику в науці загалом та в освіті зокрема - знання про новітні методологічні підходи в освіті, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти	- уміння інтегрувати новітні та класичні методологічні підходи в галузі освіти під час здійснення освітньої та науково-дослідної діяльності - уміння імплементувати положення новітніх методологічних підходів, а також інноваційні технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти в освітню практику та практику здійснення науково-педагогічних досліджень
ПРН 27	- знання про саморозвиток особистості загалом і саморозвиток в освітній і науково-дослідній діяльності зокрема - знання про можливості і способи вдосконалення професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти	- уміння стимулювати саморозвиток особистості в освітній і науково-дослідній діяльності - уміння вдосконалювати професійно-педагогічну майстерність через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти

У *результаті* вивчення дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» здобувач повинен:

знати:

- напрями і характер освітніх трансформацій у сучасній зарубіжній освіті;
- ключові тенденції розвитку світового освітнього простору в умовах глобалізації та європеїзації;
- сутнісні характеристики інновацій в освіті зарубіжжя;

вміти:

- здійснювати порівняльний аналіз освітніх феноменів, стану, тенденції, закономірностей розвитку освіти в зарубіжжі у національному, регіональному та світовому вимірах на засадах об'єктивності;
- виявляти позитивні та дискусійні аспекти зарубіжного досвіду в контексті перспективності для реформування освіти в Україні;
- висловлювати власну точку зору в усній та письмовій формі щодо освітніх явищ і процесів, що мають місце в освіті у сучасному світі;

обґрунтовувати та проявляти ставлення до зарубіжного досвіду у галузі освіти і педагогічної науки.

Програма навчальної дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» складається з трьох модулів. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин / 2 кредити за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Трансформації в освіті в умовах глобалізації та європеїзації	16	2	4	–	10
Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку освіти в країнах світу	28	2	6	–	20
Змістовий модуль 3. Інновації в освіті зарубіжжя	16	2	4	–	10
Всього годин	60	6	14	–	40

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Міжнародний вимір освітніх трансформацій в умовах глобалізації та європеїзації	2
2.	Тенденції розвитку освіти в розвинених країнах світу	2
3.	Інновації в освіті зарубіжжя	2
	Разом	6

Тема 1. Міжнародний вимір освітніх трансформацій в умовах глобалізації та європеїзації.

Опис: Поняття «глобалізація» та «глобалізація в освіті». Виникнення міжнародних організацій, їх класифікація. Діяльність міжнародних організацій (ООН, ЮНЕСКО, Рада Європи, Світовий Банк, ЄС, ОЕСР) у галузі освіти. Цілі розвитку тисячоліття та Цілі сталого розвитку ООН. Міжнародна стандартна класифікація освіти ЮНЕСКО. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти Ради Європи. Внесок ОЕСР у розвиток освіти. Поняття «європеїзація» та «європеїзація освіти». Алгоритм та інструменти європеїзації освіти в Європі. Україна та європеїзація освіти.

Тема 2. Тенденції розвитку освіти в розвинених країнах світу.

Опис: Ефективність і справедливість в освіті як ключова рамка розвитку шкільної освіти. Тенденція стандартизації шкільної освіти. Тенденція трансформації шкільної освіти на компетентнісні засади. Бачення ключових компетентностей міжнародними організаціями. Тенденції розвитку вищої освіти у світі. Університетські рейтинги як механізм визначення інституційного лідерства (Шанхайський (Academic Ranking of World Universities), (Рейтинг Таймс-Томсон Рейтепс (THE World University Rankings), Рейтинг QS (QS World University Rankings), Рейтинг веб-сторінок світових університетів Webometrics (Ranking Web of World Universities). Університетські рейтинги в Україні. Педагогічна освіта в Європі: стан і тенденції розвитку. Освіта дорослих: термінологічне поле. Тенденції розвитку освіти дорослих. Освіта дорослих в європейському контексті.

Тема 3. Інновації в освіті зарубіжжя.

Опис: Відкриті освітні ресурси та відкрита освіта. Медіаосвіта та медіа грамотність як потреба сучасного світу. Інноваційні види оцінювання навчальних досягнень учнів (формувальне оцінювання, портфолійне оцінювання). MATURA. Міжнародні порівняльні дослідження якості освіти (TIMSS, PIRLS, PISA) як світовий інструмент рейтингування систем середньої освіти. Підприємливість як ключова компетентність сучасного європейця. Цифрова компетентність як необхідна умова буття в умовах цифровізації світу. Життєва компетентність: сутність та змістове наповнення.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Сучасна політика ЄС у галузі освіти і навчання	2
2.	Моделі освіти у провідних країнах світу	2
3.	Децентралізаційно-централізаційні процеси в управлінні освітою.	2
4.	Цифровізація освіти як тенденція розвитку.	2
5.	Мовна освіта: трансформації у багатокультурному світі.	2
6.	Міжнародні порівняльні дослідження якості знань учнів.	2
7.	Українське шкільництво діаспори у світі: витоки та перспективи.	2
	Разом	14

Змістовий модуль 1. Трансформації в освіті в умовах глобалізації та європеїзації.

Семінарське заняття 1. Сучасна політика ЄС у галузі освіти і навчання.

Питання для обговорення:

1. Політика ЄС у галузі шкільної освіти: сучасні ініціативи і документи.
2. Політика ЄС у галузі вищої освіти: сучасні ініціативи і документи.
3. Політика ЄС у галузі професійно-технічної освіти: сучасні ініціативи і документи.

Семінарське заняття 2. Моделі освіти у провідних країнах світу.

Питання для обговорення:

1. Моделі освіти в країнах Європи.
2. Модель освіти США.
3. Модель освіти КНР.

Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку освіти в країнах світу.

Семінарське заняття 3. Децентралізаційно-централізаційні процеси в управлінні освітою

Питання для обговорення:

1. Моделі управління освітою у провідних країнах світу.
2. Децентралізація управління освітою: виклики та переваги.
3. Децентралізаційні процеси в Україні; стан, проблеми, перспективи.

Семінарське заняття 4. Цифровізація освіти як тенденція розвитку

Питання для обговорення:

1. Європейські стратегічні орієнтири щодо цифрової трансформації в освіті.
2. Цифрова компетентність сучасного вчителя та учня.
3. Інноваційні тренди, практики і технології загальної середньої освіти у галузі цифровізації.

Семінарське заняття 5. Мовна освіта: трансформації у багатокультурному світі.

Питання для обговорення:

1. Тенденції розвитку іншомовної освіти в Європі (глобалізація англійської мови, ранній початок навчання першої іноземної мови, запровадження навчання другої мови та ін.).
2. Двомовна освіта (bilingual education) в контексті сучасних інтеграційних процесів.
3. Багатомовна (plurilingual education) освіта у світі та в Україні.

Змістовий модуль 3. Інновації в освіті зарубіжжя.

Семінарське заняття 6. Міжнародні порівняльні дослідження якості знань учнів.

Питання для обговорення:

1. Міжнародна асоціація оцінювання освітніх досягнень (International Association for the Evaluation of Educational Achievement – IEA) та дослідження, які вона проводить (TIMSS, PIRLS тощо) (мета досліджень, вік учасників, періодичність тощо).
2. Організація економічного співробітництва і розвитку (Organization for Economic Cooperation and Development – OECD) та дослідження PISA (мета дослідження, вік учасників, періодичність тощо).
3. Результати останніх досліджень TIMSS, PIRLS, PISA (рейтинги країн) та успіхи і виклики України.

Семінарське заняття 7. Українське шкільництво діаспори у світі: витоки та перспективи

Питання для обговорення:

1. Сутнісні характеристики національних цінностей у працях науковців, освітніх та релігійних діячів української діаспори: О. Бочковський, Г. Васькович, Г. Ващенко, Д. Донцов, Є. Жарський, О. Кульчицький, В. Липинський, І. Мірчук, І. Огієнко, Ю. Пундик та ін.
2. Українське шкільництво, як провідний чинник збереження української ідентичності в США та Канаді.
3. Тенденції сучасного розвитку рідномовної освіти українців в діаспорі (США, Канада, Європа).

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем практичних занять	Кількість годин
1.		*
2.		*
	Разом	*

Тема 1. Назва

Питання для обговорення:

1. ...
2. ...

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» спрямовано на закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття й удосконалення практичних навичок і умінь, що сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота охоплює 3 змістових модуля (10, 20 та 10 годин відповідно на кожному).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання.

Звітуватись за виконання самостійної роботи бажано під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Освітні трансформації у світі в умовах глобалізації та європеїзації.		
1	Опишіть Цілі розвитку тисячоліття (Millennium Development Goals (MDGs) за такими параметрами (рік затвердження, опис цілей, результати досягнення)	1
2	Опишіть Цілі сталого розвитку (The Sustainable Development Goals (SDGs) з деталізацією ЦСР 4.	
3	Охарактеризуйте (в таблиці) Міжнародну стандартну класифікацію освіти – МСКО (The International Standard Classification of Education (ISCED) за такими параметрами: організація, яка розробила та рік розробки і рік модернізації, що це за документ, його мета, структура, рівні МСКО.	
4	Проаналізуйте документ ЄС «Стратегічна рамка європейського співробітництва в галузі освіти і навчання: назустріч європейському освітньому простору та за його межами (2021 – 2030)» (Strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021-2030)) за такими параметрами: організація, яка розробила, рік прийняття, стратегічні пріоритети, індикатори для досягнення.	1
5	Охарактеризуйте Програми ЄС Еразмус (Erasmus) та Еразмус+ (Erasmus+) та участь України.	1
6	Охарактеризуйте Програми ЄС Горизонт 2020 (Horizon 2020) і Горизонт Європа (Horizon Europe) 2021 – 2027 та участь України.	1
7	Охарактеризуйте е-ресурс ЄС Eurydice – мережу з освіти в країнах Європи: мета та рік заснування, структура мережі, ресурси, які можуть стати в нагоді для підготовки дисертації	1
8	Охарактеризуйте статистичні дані про освіту ЄС, які пропонує ресурс Європейської Комісії Eurostat.	1
9	Охарактеризуйте міжнародну організацію Європейський фонд освіти (European Training Foundation) за такими параметрами: фундатор організації, рік заснування та місце розташування, напрями діяльності, ЄФО та Україна.	1
10	Охарактеризуйте модель освіти зарубіжної країни (на вибір) з описом рівнів освіти (дошкільна, початкова, середня, професійно-технічна, вища, освіта дорослих).	1

Тема 2. Тенденції розвитку освіти в країнах світу.		
11	Проведіть міні-дослідження з проблеми реформи в освіті (трактування реформи в освіті, характеристика освітніх реформ, приклади освітніх реформ в країнах зарубіжжя).	1
12	Охарактеризуйте (в таблиці) Європейську довідкову рамку ключових компетентностей для навчання впродовж життя (European reference framework of key competences for lifelong learning) за таким и параметрами: організація, яка розробила та рік розробки і рік модернізації, що це за документ, його мета, опишіть ключові компетентності та порівняйте з переліком ключових компетентностей, що визначено Законом України «Про освіту» (2017).	1
13	Охарактеризуйте (в таблиці) Європейську рамку підприємницької компетентності (European Entrepreneurship Competence Framework – EntreComp): організація, яка розробила рамку, рік затвердження, визначення підприємницької компетентності, її складові.	1
14	Охарактеризуйте (в таблиці) Європейську рамку цифрової компетентності (The Digital Competence Framework for Citizens – DigComp 2.2) за такими параметрами: організація, яка розробила рамку, рік затвердження, визначення цифрової компетентності, її складові.	1
15	Охарактеризуйте (в таблиці) Європейську рамку компетентності для життя (The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence – LifeComp) за такими параметрами: організація, яка розробила рамку, рік затвердження, визначення цифрової компетентності, її складові.	1
16	Охарактеризуйте (в таблиці) Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR)) за такими параметрами: організація, яка розробила та рік розробки, що це за документ, його мета, опишіть рівні.	1
17	Охарактеризуйте (в таблиці) Європейську рамку кваліфікацій (European Qualifications Framework – EQF) за такими параметрами: організація, яка розробила та рік розробки, що це за документ, його мета, опишіть рівні, порівняйте з Національною рамкою кваліфікацій України.	1
18	Складіть характеристику університетських рейтингів в зарубіжжі.	1
19	Складіть характеристику університетських рейтингів в Україні.	1
20	Охарактеризуйте (в таблиці) Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)) за такими параметрами: хто підготував та рік затвердження, що це за документ, структура документа, сфера дії та ключові поняття, цілі і принципи, внутрішнє забезпечення якості, зовнішнє забезпечення якості, агентства забезпечення якості.	1
21	Охарактеризуйте Болонський процес за такими параметрами: мета, історія започаткування, Болонська декларація та її шість принципів, кількість країн-учасниць, інструменти гармонізації вищої освіти в Європі, Болонський процес сьогодні, Україна та Болонський процес.	1
22	Охарактеризуйте Європейський простір вищої освіти (The European Higher Education Area (EHEA) за такими параметрами: історія започаткування, мета, країни-учасниці, ключові напрями функціонування.	1

23	Охарактеризуйте феномен індукції (введення молодих вчителів на посаду) за такими параметрами: визначення, успішні практики індукції в зарубіжних країнах.	1
24	Складіть професійний портрет Малколма Шепарда Ноулза (Malcolm Shepherd Knowles) – засновника теорії освіти дорослих (андрагогіки).	1
25	Охарактеризуйте модель підготовки докторів філософії в одній із зарубіжних країн.	1
26	Опишіть найпоширеніші форми децентралізації (делегування, деконцентрація, деволуція) управління освітньою галуззю і визначте їх слабкі та сильні сторони.	1
27	Проведіть порівняння централізованої та децентралізованої систем освіти зарубіжних країн.	1
28	Сформууйте міні-глосарій (з покликаннями на дослідницькі праці, документи міжнародних організацій, тлумачні словники) з проблеми цифровізації освіти з обов'язковим визначенням таких термінів (але не обмежувачись), як «оцифрування», «цифровізація», «цифрова трансформація».	1
29	Проведіть порівняння сучасного стану цифровізації освіти в європейському та північноамериканському освітньому просторі.	1
30	Використайте Європейський мовний портфель для оцінювання рівня володіння Вами іноземною (іноземними мовами) (Заповніть в окремому документі усі необхідні графи).	1
Змістовий модуль 3. Інновації в освіті зарубіжжя.		
31	Охарактеризуйте Кейптаунську декларацію відкритої освіти «Відкриваючи майбутнє відкритим освітнім ресурсам» (2007).	1
32	Охарактеризуйте організацію Creative Commons за такими параметрами: рік заснування, мета, контент, який вона поширює.	1
33	Підготуйте міні-дослідження з проблеми медіаосвіти та медіа грамотності (трактування, історія розвитку, медіаосвіта в зарубіжжі та в Україні).	1
34	Підготуйте короткий опис міжнародного порівняльного дослідження PIRLS за таким форматом: мета, частота проведення, вік учнів; історія виникнення та роки проведення; рейтинг країн	1
35	Охарактеризуйте Національне оцінювання прогресу в освіті США (The National Assessment of Educational Progress (NAEP) за такими параметрами: що таке NAEP, історія розвитку, що оцінюється та рівні	1
36	Охарактеризуйте Концепцію виховного ідеалу як систему виховання національних цінностей української молоді діаспори у поглядах Г. Ващенка, О. Кульчицького, Е. Жарського, у трактуванні Конгресу СУМ.	1
37	Проведіть міні-дослідження з проблеми альтернативної освіти (трактування, історія розвитку, альтернативні освітні системи, перспективи альтернативної освіти для сьогодення).	1
38	Складіть таблицю з переліком е-ресурсів (відкриті е-курси та платформи) на порталі ЮНЕСКО для дистанційного навчання в рамках відповіді пандемії COVID-19.	1
39	Охарактеризуйте системи наукових ступенів і наукових звань в Україні та в країнах зарубіжжя.	1
40	Охарактеризуйте феномен академічної доброчесності (academic integrity) за такими параметрами трактування, історія руху за академічну	1

	добросесність, практики зарубіжних країн з дотримання академічної добросесності, законодавство України про академічну добросесність	
	Разом	40

Примітка: письмова робота на 1-3 аркуші формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на занятті.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:

за типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль.

за джерелами знань:

- словесні - розповідь, пояснення, лекція;
- наочні - демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- метод проблемного викладання.

Методи під час дистанційного навчання: телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Viber, WhatsApp). Для отримання зворотного зв'язку використовується Google Form service.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєннями аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань під час семінарських занять, виконання аспірантами самостійної роботи.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового екзамену. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність здобувача під час заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів на 1 семестр, із них 85 балів здобувач може отримати впродовж роботи на лекційних, семінарських і самостійних заняттях, 15 балів – на екзамені.

Схему нарахування балів з дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» подано у табл. 10.1, шкалу оцінювання – в табл. 10.2.

Таблиця 10.1

Схема нарахування балів з дисципліни

Поточне оцінювання, самостійна робота, екзамен									Підсумковий контроль	Сума
Т1			Т2			Т3				
Л	С	С/р	Л	С	С/р	Л	С	С/р	15	100
1	8	15	1	10	26	1	8	15		

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Таблиця 10.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Конспект (рукопис) та презентації (ppt) лекцій.
2. Методичні рекомендації з підготовки до семінарських занять з дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» – рукопис.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Авшенюк Н.М. Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. : монографія / за наук. ред. М.П. Лещенко. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2015. 610 с.
2. Відповідь світової спільноти на виклики COVID-19 в освіті (лютий-червень 2020 р.). : оглядове видання / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України ; упоряд.: О.І. Локшина, О.З. Глушко, А.П. Джурило, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольська, М.М. Тименко, О.М. Шпарик ; [наук. ред. О.І. Локшина]. Київ : Авторитет, 2020. 36 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-0-4-2020-36>
3. Глушко О. З. Виховання національних цінностей в українському шкільництві США: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки, Київ, 2021. 388 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/Dysertatsiia-Hlushko.pdf>
4. Джурило А. П. Актуальні проблеми управління освітніми системами у зарубіжжі: централізація і децентралізація. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 4. С. 54–61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2015_4_22
5. Заболотна О. А. Теорія і практика альтернативної шкільної освіти у країнах Європейського Союзу : монографія. Умань : Жовтий О.О., 2013. 364 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/1235/1/zabolotna%20monografia.pdf>
6. Забезпечення якості загальної середньої освіти у провідних країнах Європи та США : Монографія / Л.Л. Волинець та ін., за заг. ред. О.І. Локшиної. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2014. 374 с. URL: http://comparlab.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/comparlab_quality_full.pdf
7. Засекіна Т.М., Локшина О.І., Шпарик О.М. Тенденції розвитку шкільної природничо-математичної освіти зарубіжжя. *Стан та шляхи підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти в Україні. Аналітико-методичні матеріали* / кол. автор. ; за загальною редакцією О.М. Топузова ; укл. М.В. Головка. Київ : Інститут педагогіки НАПН України: Педагогічна думка, 2021. С. 5–21: DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-644-605-6-116>
8. Європейська і світова інтеграція у сфері освіти – шлях до підвищення освітньої якості. / Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. С. 134–142. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>
9. Європейський простір вищої освіти : параметри якості та експертизи: навчальний посібник / С. О. Сисоева та ін. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 152 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730541>
10. Кремень В. Г. Загальна середня освіта України в контексті освіти країн Європи: тривалість і структура : наук.-аналіт. доп. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки НАПН України ; В. Г. Кремень, О. І. Ляшенко, О. І. Локшина ; [за участю А. П. Джурило, О. М. Шпарик (пер. з англ. додатків)]. Київ : Пед. думка, 2020. 56 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-555-4-2020-49>
11. Локшина О. Відкрита освіта в європейському просторі: стратегія розбудови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 2. С. 75–86 DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2018.02/075-086>
12. Локшина О. Забезпечення якості вищої освіти в умовах європеїзації України. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2018. Вип. 3-4. С. 127–132. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018.3-4.127132>

13. Локшина О. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу (друга половина XX – початок XXI ст.): монографія / Олена Локшина. Київ : СПД Богданова А. М., 2009. 404 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/5435/1/Zmist_shkilnoi_osvity.pdf
14. Локшина О. Європеїзація освіти в Україні // Емпіричні дослідження для реформування освіти в Україні: Збірник матеріалів I Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (11 лютого 2017 р.) / За ред. С. Щудло, О. Заболотної, О. Ковальчук. Київ – Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2017. С. 98 – 101. URL: http://www.uera.org.ua/sites/default/files/2017-07/UERA%20Conference%20Abstract%20Selection%202017_0.pdf
15. Локшина О. Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 3. С. 21–30. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-3-21-30>
16. Локшина О. Компетентнісна ідея в зарубіжній освіті: успіхи та проблеми реалізації. *Педагогіка і психологія*. 2014. № 2 (83). С. 33–40.
17. Локшина О. І. Міжнародні порівняльні дослідження якості знань учнів як інструмент діагностики якості освітніх систем. *Педагогіка і психологія*, 2007. № 2 (55).
18. Локшина О. Стратегічні орієнтири міжнародних організацій у галузі освіти. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 2. С. 5–14. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-2-5-14>
19. Локшина О. І., Шпарик О. М. Особливості дистанційного навчання в зарубіжжі. *Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи: аналітико-методичні матеріали* / за заг. ред. О. М. Топузова ; укл. М. В. Головка. Київ : Педагогічна думка, 2021. С. 29–44. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-596-7-2021-192>
20. Максименко О.О. Децентралізація в освіті європейських країн: досвід Норвегії. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 4. С. 77–87. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-4-77-87>
13. Назаренко О. Пріоритетні напрями розвитку вищої освіти у Південній Кореї. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 2019, (31), 78-85. <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/251>
14. Науменко, С. О. Предметна реалізація змісту базової середньої освіти у країнах Європи: Науково-аналітична доповідь. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2011, 4(1). URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4102>
15. Організація освітнього процесу в Україні та країнах ЄС в умовах непрогнозованих глобальних впливів : довідкове видання / Малихін О. В., Арістова Н. О., Шпарик О.М. [Електронне видання]. Київ : “КОНВІ ПРІНТ”, 2021. - 71 с.
16. Першукова О. О. Розвиток багатомовної освіти школярів у країнах Західної Європи : монографія. Київ : СІК ГРУП Україна, 2015. 561 с. https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/21.31-Dovidnyk_Malykhin_Aristova_SHparyk.pdf
17. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти : монографія. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 168 с.
18. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник. Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне : Овід, 2012. 352 с.
19. Стан і тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї: навчально-методичний посібник / О. І. Локшина, О. З. Глушко, А. П. Джурило, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська, М. М. Тименко, О. М. Шпарик ; [наук. ред. О. І. Локшина]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 110 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-8124-19-9-2021-143>
20. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї : монографія / О.І. Локшина, А. П. Джурило, О. З. Глушко, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська,

- М.М. Тименко, О. М. Шпарик ; за заг. ред. Локшиної О.І. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 257 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-8124-17-5-2021-350>
21. Топузов О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. *Український педагогічний журнал*, 2015, № 1. С. 16—27. <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/36>
  22. Топузов О. М., Калініна Л.М. Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади. *Український педагогічний журнал*, 2017, № 4. С. 34—44. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2017_4_7
  23. Топузов О. М., Саух П. Ю., Драч І. І., Локшина О. І., Глушко О. З., Джурило А.П., Максименко О. О., Нікольська Н. В., Дебич М. А., Паламарчук О. Ф., Трима К.А. Початок і завершення навчального року: зарубіжний досвід: інформація Національної академії педагогічних наук України на запит Консультативної ради при Президентові України з питань сприяння розвитку системи загальної середньої освіти. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2021. 3(2). С. 1—13. DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-14-1>
  24. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія / А.П. Джурило та ін., за заг. ред.. О.І. Локшиної. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с. URL: http://comparlab.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/monogr_transform_proc_shkil_osv_eu_usa.pdf
  25. Шпарик О. Концептуальні засади цифрової трансформації освіти: європейський та американський дискурс. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 4. С. 65—76. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-4-65-76>
  26. Council of Europe. (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume, Council of Europe Publishing, Strasbourg. URL: www.coe.int/lang-cefr
  27. European Commission. (2018). Digital Education Action Plan (2021-2027). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2018:22:FIN>
  28. European Commission. (2018). EntreComp: the European Entrepreneurship Competence Framework. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8201&furtherPubs=yes>
  29. European Commission. (2019). Digital Education at School in Europe. Eurydice Report. URL: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/digital-education-school-europe_en
  30. European Commission. (2020). The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence – LifeComp. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7d9c9dcd-bf31-11ea-901b-01aa75ed71a1/language-en>
  31. European Commission. (2021). Europe's Digital Decade: digital targets for 2030. URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en#latest
  32. European Council. (2017). Council Recommendation of 22 May 2017 on the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)
  33. European Council. (2018). European reference framework of key competences for lifelong learning. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.189.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2018:189:TOC
  34. European Council. (2020). Council Recommendation of 24 November 2020 on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020H1202%2801%29>

35. European Council. (2021). Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021-2030). 2021/C 66/01 URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2021.066.01.0001.01.ENG
36. Lokshyna Olena, Topuzov Oleg. (2021). COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*, Vol. 39 No. 1: COVID-19 special issue: Opportunity to rethink and restructure education in the world / COVID-19 and the impact on basic and special education. P. 207-230. <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>
37. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. (2015). URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
38. The Cape Town Open Education Declaration. (2007). URL: <http://www.capetowndeclaration.org/>
39. The Digital Competence Framework for Citizens – DigComp 2.2. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>
40. UNESCO. (2011). The International Standard Classification of Education. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

Додаткова

1. Лісковацька Х. М. Становлення та розвиток порівняльної педагогіки як науки в Україні (перша половина ХХ століття). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2012. № 22(9). С. 41–48. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_22\(9\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_22(9)_8)
2. Локшина О.І., Н.М. Авшеник, О.В. Овчарук, Н.В. Бородієнко. Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України: кроки зростання. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 2. С. 5–12.
3. Локшина О. Тенденція як наукова категорія порівняльної педагогіки. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2011. № 2. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/7118/1/18585-27831-1-SM.pdf>
4. Мензон М. Порівняльна педагогіка: інтелектуальне поле у мікросвіті. *Український педагогічний журнал*, 2015, № 4. С. 30–50. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/114/77>
5. Ничкало Н. Порівняльна професійна педагогіка як галузь педагогічного знання. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2011. № 1. С. 6–18. URL: <http://khnu.km.ua/root/res/2-7001-11.pdf>
6. Пономарьова Г.Ф., Семенова М.О. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. Харків: Ексклюзив, 2014. 424 с. URL: http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/540/1/M7_uchp2.pdf
7. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив. Київ : Педагогічна думка, 2015. 176 с. URL: <http://comparlab.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/ppmouk2018.pdf>
8. Сисоєва С. Порівняльна педагогіка в контексті розвитку освітології. *Освітологія : пол.-укр. щорічник*. 2014. Вип. 3. С. 17–23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ocvit_2014_3_4
9. Соколова І. Наукові підходи до проведення компаративних досліджень в освіті. *Освітологія = Oświatologia: укр.-пол. щоріч. / Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, Вища пед. шк. Спільки пол. вчителів. Варшава. Київ, 2014. № 3. С. 23–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ocvit_2014_3_5*
10. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2014. 216 с.

11. Уолгутер Ш. Порівняльна педагогіка та міжнародна освіта: минуле, сьогодення, майбутній розвиток і значення цієї галузі науки. Порівняльна педагогіка: інтелектуальне поле у мікросвіті. *Український педагогічний журнал*, 2015, № 4. С. 82–95. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/120/82>
12. Topuzov, O., Malykhin, O., Usca, S., & Aristova, N. (2021). Ukrainian-Latvian Comparative Studies on University Education: Common European Values and Current Challenges. In *Society. Integration. Education*. Proceedings of the International Scientific Conference, 1, P. 696-706. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol1.6423>

Е-інформаційні ресурси

1. Сайт відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України. URL: <http://comparlab.org.ua/>
2. Е-бібліотека Інституту педагогіки НАПН України. URL: <https://undip.org.ua/library/>
3. Education Statistics (EdStats) The World Bank. URL: <https://datatopics.worldbank.org/education/>
4. European Commission. Adult Learning Initiatives. European Education Area. Quality education and training for all. URL: <https://education.ec.europa.eu/education-levels/adult-learning/adult-learning-initiatives>
5. European Commission. Higher Education Initiatives. European Education Area. Quality education and training for all. URL: <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/about-higher-education>
6. European Commission. Vocational Education and Training Initiatives. European Education Area. Quality education and training for all. URL: <https://education.ec.europa.eu/education-levels/vocational-education-and-training/vocational-education-and-training-initiatives>
7. European Commission. School Education Initiatives. European Education Area. Quality education and training for all. URL: <https://education.ec.europa.eu/education-levels/school-education/school-education-initiatives>
8. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training>
9. Eurydice: Information network on education in Europe. URL: <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>
10. International Bureau of Education. URL: <http://www.ibe.unesco.org/>
11. National Center for Education Statistics (NCES) US. URL: <https://nces.ed.gov/>
12. OECD Education Statistics. URL: <https://data.oecd.org/education.htm>
13. Our World in Data (Education and Knowledge). URL: <https://ourworldindata.org/>
14. Statista (Education & Science). URL: <https://www.statista.com/markets/411/topic/962/education-science/#overview>
15. The Sustainable Development Goals. URL: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>
16. UNESCO. COVID-19 Response. URL: <https://en.unesco.org/covid19>
17. UNESCO Institute for Statistics. URL: <http://uis.unesco.org/>
18. UNESCO Statistics. URL: <https://en.unesco.org/gem-report/statistics>

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 8 від «05» липня 2021 р.).

Рецензенти:

Заболотна Оксана Адольфівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці Інституту педагогіки НАПН України.

Локшина Олена Ігорівна. **Робоча програма навчальної дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» – 011. Освітні, педагогічні науки.** [Електронне видання]. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2021. 23 с.

Анотація. Робоча програма дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» призначена для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, освітній ступінь «Доктор філософії», галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки». Метою навчальної дисципліни «Трансформаційні процеси у сучасній зарубіжній освіті» є формування порівняльно-педагогічної компетентності дослідника – кваліфікованого фахівця, який/яка має високий рівень здатності і готовності до професійної діяльності у сфері вітчизняної, європейської і світової науки й освіти.

Для викладачів та здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня Освітній ступінь «Доктор філософії», Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, Спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки».

Abstract. The work programme of the discipline “Transformational processes in modern foreign education” is designed to train the applicants for higher education of the third (educational and scientific) level, educational degree “Doctor of Philosophy”, field of knowledge 01 Education / Pedagogy, specialty: 011 “Educational, pedagogical sciences”. The aim of the discipline “Transformational processes in modern foreign education” is the formation of comparative education competence of a researcher – a qualified specialist who has a high level of ability and readiness for professional activity in the field of home, European and world science and education.

For teachers and applicants for higher education of the third (educational-scientific) level Educational degree “Doctor of Philosophy”, Field of knowledge 01 Education / Pedagogy, Specialty: 011 “Educational, pedagogical sciences”.